

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant Monika Zawadzka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego
w sprawie **J. K.**

wnoskodawcy w przedmiocie zadośćuczynienia i odszkodowania

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 21 stycznia 2025 r.,

kasacji wniesionych przez pełnomocników wnoskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z dnia 24 czerwca 2021 r., sygn. akt II AKa 330/19,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt IV Ko 579/15,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Lublinie do ponownego rozpoznania.**

Małgorzata Gierszon Piotr Mirek Andrzej Tomczyk

ł.n

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn akt IV Ko 579/15, Sąd Okręgowy w Lublinie zasądził od Skarbu Państwa na rzecz J.K. kwotę 136.342 zł tytułem odszkodowania i kwotę 2 000 000 zł tytułem zadośćuczynienia - wynikłe z zastosowania niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania i odbywania części kary pozbawienia wolności w sprawie IV K 6/08 Sądu Okręgowego w Lublinie. W pozostałej części wniosek J.K. oddalił.

Apelacje od tego wyroku wnieśli prokurator oraz pełnomocnicy wnioskodawcy. Prokurator zaskarżył wyrok w części dotyczącej zasądzzonego odszkodowania i zadośćuczynienia, na niekorzyść wnioskodawcy, zarzucając: błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na:

- błędnym obliczeniu wysokości przyznanego wnioskodawcy odszkodowania w kwocie 118 467 zł z tytułu utraty wynagrodzenia za pracę na stanowisku dyrektora Zarządu [...] w L. podczas, gdy prawidłowe wyliczenie zasądzzonego odszkodowania winno wynosić 84 260 zł, zaś łącznie z tytułu poniesionej szkody związanej z brakiem możliwości uprawy gospodarstwa rolnego w m. T. o pow. 5. 5 ha w 2001 i 2007 r winno wynosić 102 135 zł.,

- nadaniu zbyt dużego znaczenia ustalonym częściowo prawidłowo negatywnym okolicznościom wynikającym bezpośrednio z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania jak również odbywania przez wnioskodawcę kary pozbawienia wolności, co w konsekwencji doprowadziło do zasądzenia zadośćuczynienia w rażąco zawyżonej wysokości 2 000 000 zł, podczas gdy właściwa ocena okoliczności związanych z przebiegiem izolacji J.K. winna prowadzić do wniosku, że kwota ta jest rażąco niewspółmierna do doznanej krzywdy i należy ją uznać za rażąco wygórowaną.

Pełnomocnik wnioskodawcy adw. P.K. zaskarżył wyrok w części oddalającej złożony wniosek w zakresie żądanego zadośćuczynienia i zarzucił temu wyrokowi:

obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, art. 7 k.p.k.

w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie przy wyrokowaniu całego materiału dowodowego zebranego w sprawie, a w konsekwencji nieuwzględnienie złożonego wniosku także w zakresie zasądzenia kwoty 14 625 000 zł tytułem zadośćuczynienia, w sytuacji, gdy tymczasowe aresztowanie dotknęło osobę o nietuzinkowej pozycji zawodowej i towarzyskiej, a zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności zeznania wnioskodawcy, jego córki P.K., świadka W.P., świadka J.D. wskazują na bezpośredni związek tymczasowego aresztowania oraz odbywania orzeczonej kary ze stanem zdrowia wnioskodawcy, śmiercią jego rodziców, ostracyzmem towarzyskim i zawodowym, który dotknął wnioskodawcę oraz członków jego rodziny. Natomiast adw. K.P., która zaskarżyła wyrok w części oddalającej wniosek w zakresie żądanego odszkodowania, zarzuciła temu orzeczeniu:

1) obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, pod postacią:

1. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę dowodów, sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania oraz z zasadami doświadczenia życiowego, polegającą na odmowie nadania waloru wiarygodności dowodowi z zeznań wnioskodawcy w zakresie przyczyn likwidacji Zarządu [...] w L. w sytuacji, w której prawidłowa analiza zebranego materiału dowodowego, zgodna z zasadami doświadczenia życiowego przekonuje, że przyczyną likwidacji Z. [...] w L. było zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie jej Dyrektora J.K.;

2. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie błędnej, sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny materiału dowodowego w postaci dokumentacji likwidacyjnej - sprawozdania polikwidacyjnego Z. [...] w L., a przez to dowolne przyjęcie, że nie wszyscy pracownicy Z. [...] w L. zostali zatrudnieni w U. w L. oraz, że nie można z całą pewnością przyjąć, że po likwidacji Z. [...] J.K. zostałby zatrudniony w U. w L., w sytuacji, gdy wnioskodawca był czołowym pracownikiem likwidowanej jednostki, zatrudniony był w niej przez 30 lat, przeszło 25 lat kierował tą instytucją i był osobą z którą Z. [...] był kojarzony i utożsamiany;

3. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. wynikającą z naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez wybiórczą ich ocenę oraz nieuwzględnienie wszystkich okoliczności ujawnionych w toku rozprawy, a przez to dowolne przyjęcie, że szkodą wnioskodawcy wynikającą z tytułu zatrudnienia w Z. [...] jest utracone

przez niego wynagrodzenie za okres 9 miesięcy, to jest wyłącznie za czas jego pobytu w areszcie, w sytuacji gdy wnioskodawca wskutek pobytu w areszcie utracił pracę i gdyby nie izolacyjny środek zapobiegawczy to Z. [...] w L. funkcjonowałby nadal, a wnioskodawca byłby pracownikiem Z. [...] lub U.;

4. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. wynikającą z naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez całkowite pominięcie zeznań świadka M.H., w których świadek nie wyklucza wpływu zatrzymania i aresztowania J.K. na podjęcie w marcu 2001 r. decyzji dotyczącej likwidacji Z. [...] w L.;

5. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k., wynikającą z naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez całkowite pominięcie zeznań świadka E.W. świadczących o tym, że likwidacja działalności gospodarczej (solarium) prowadzonej przez wnioskodawcę związana była z aresztowaniem wnioskodawcy;

6. art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i bezzasadne oddalenie na rozprawie w dniu 5 października 2017 r. wniosków dowodowych wnioskodawcy o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego w zakresie wyceny nieruchomości oraz dowodu z opinii biegłego w zakresie finansów i rachunkowości, w sytuacji, gdy powyższe wnioski dotyczyły istotnych okoliczności sprawy jak również stwierdzenie ww. okoliczności wymagało wiadomości specjalnych, a powołane dowody miały istotne znaczenie dla wykazania zarówno związku przyczynowo - skutkowego, jak i ustalenia wysokości żądanego odszkodowania;

7. art. 322 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k. polegający na nieustaleniu wysokości szkody poniesionej przez wnioskodawcę w zakresie odszkodowania związanego z działalnością A. sp. z o.o., albowiem w sytuacji, gdy ściśle udowodnienie wysokości żądania zasądzenia odszkodowania okazało się niemożliwe, Sąd winien zasądzić na rzecz wnioskodawcy odpowiednią sumę z tytułu odszkodowania według swojej oceny, popartej rozważeniem wszystkich okoliczności sprawy, która w ocenie wnioskodawcy w zakresie odszkodowania związanego z działalnością A. sp. z o.o. winna wynieść co najmniej 1.400.000 zł;

8. naruszenie art. 552 § 4 w zw. z art. 552 § 1 k.p.k. w zw. z art. 558 k.p.k. i w zw. z art. 361 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, iż żądanie zwrotu uiszczonej przez wnioskodawcę

należności w kwocie 255.566,50 zł z tytułu niezasadnego uwzględnienia przez Sąd powództwa cywilnego nie nadaje się do rozpoznania w niniejszym postępowaniu, w sytuacji, gdy zasądzone powództwo cywilne związane było z wyrokiem skazującym i odnosiło się do wykonania względem wnioskodawcy kary, której nie powinien był ponieść;

9. naruszenie art. 552 § 4 w zw. z art. 552 § 1 k.p.k. w zw. z art. 558 k.p.k. i w zw. z art. 361 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że żądanie odszkodowania z tytułu uiszczenia przez wnioskodawcę poręczenia majątkowego i kosztów postępowania nie nadaje się do rozpoznania w niniejszym postępowaniu, w sytuacji, gdy poręczenie majątkowe związane było z tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy, zaś konieczność uiszczenia kosztów postępowania związana była z wyrokiem skazującym i odnosiła się do wykonania względem wnioskodawcy kary, której nie powinien był ponieść;

10. naruszenie art. 552 § 4 w zw. z art. 552 § 1 k.p.k. w zw. z art. 558 k.p.k. i w zw. z art. 361 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, iż żądanie odszkodowania z tytułu konieczności zapłaty przez wnioskodawcę podatku dochodowego wskutek sprzedaży nieruchomości przed upływem 5 lat od zakupu nie nadaje się do rozpoznania w niniejszym postępowaniu, w sytuacji, gdy konieczność uiszczenia podatku dochodowego związana była niewątpliwie ze sprzedażą nieruchomości, które wnioskodawca zmuszony był sprzedawać z uwagi na sytuację finansową związaną z tymczasowym aresztowaniem;

2) błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mających wpływ na treść orzeczenia, polegające na:

I. przyjęciu, że szkoda w majątku wnioskodawcy powstała w związku z likwidacją prowadzonej przez wnioskodawcę działalności gospodarczej w postaci solarium i brakiem możliwości dalszego prowadzenia działalności gospodarczej w postaci A. sp. z o.o., koniecznością wysprzedawania przez wnioskodawcę majątku poniżej jego rynkowej wartości, koniecznością zapłaty przez wnioskodawcę podatku dochodowego wskutek sprzedaży nieruchomości przed upływem 5 lat od dnia zakupu i brakiem możliwości dalszego wynajmowania należących do niego nieruchomości pozostawała bez związku z tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy, w sytuacji, gdy gdyby nie pobyt w tymczasowym areszcie to z prawdopodobieństwem

graniczącym z pewnością wnioskodawca nie poniósłby wskazanej szkody;

1. błędnym przyjęciu, w następstwie nieprawidłowej oceny dowodów w zakresie żądania przez wnioskodawcę odszkodowania z tytułu zatrudnienia w Zarządzie [...] w L., że:

- likwidacja Zarządu [...] w L. nie miała związku z tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy;

- po likwidacji Z. [...] J.K. nie zostałby zatrudniony w U.;

- szkoda z tytułu utraty zatrudnienia przez J.K. w Z. [...] jest utracone przez wnioskodawcę wynagrodzenie za okres jedynie 9 miesięcy, w sytuacji, gdy takie wyliczenie nie odzwierciedla rzeczywistej kwoty utraconych dochodów

pomimo istnienia dowodów na tę okoliczność oraz przez odmówienie wiarygodności twierdzeniom wnioskodawcy;

2. błędnym przyjęciu, w następstwie nieprawidłowej oceny dowodów w zakresie żądania przez wnioskodawcę odszkodowania z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej-solarium, że:

- zakończenie działalności solarium nie było bezpośrednim następstwem tymczasowego aresztowania J.K., lecz wpływ na to miała sytuacja rynkowa i wzrost konkurencji na rynku, w sytuacji, gdy likwidacja działalności związana była z aresztowaniem wnioskodawcy i istnieje "normalny" związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 k.c. pomiędzy tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy, a poniesioną stratą w jego majątku;

3. błędnym przyjęciu, w następstwie nieprawidłowej oceny dowodów w zakresie żądania przez wnioskodawcę odszkodowania z tytułu działalności spółki A. sp. z o.o., że:

- wnioskodawca w związku z aresztowaniem utracił spodziewany dochód związany z działalnością spółki pod nazwą A. sp. z o.o., w sytuacji, gdy istnieje "normalny" związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 k.c. pomiędzy tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy, a poniesioną stratą w postaci utraconych korzyści w jego majątku, co wynikało głównie z uniemożliwienia wskutek niesłusznego pozbawienia wolności pełnienia nadzoru nad spółką i jej majątkiem, a które to okoliczności związane z poniesioną stratą zostały przedstawione w zeznaniach

wnioskodawcy;

4. błędnym przyjęciu, w następstwie nieprawidłowej oceny dowodów w zakresie żądania przez wnioskodawcę odszkodowania z tytułu posiadanego gospodarstwa rolnego, że:

- wnioskodawca jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni 5,5 ha, w sytuacji, gdy J.K. jest właścicielem gospodarstwa o powierzchni 5,55 ha, zgodnie z treścią złożonego wniosku, co miało wpływ na wysokość zasądzanego odszkodowania;

- brak jest podstaw do zasądzenia odszkodowania dla wnioskodawcy za rok 2000 i 2006 gdyż wnioskodawca przebywał w tych latach na wolności przez okres wystarczający do wykonania lub zlecenia prac polowych, w sytuacji, gdy podobnie jak w latach 2001 i 2007 brak było osób, które mogły zająć się sprawami związanymi z gospodarstwem, a czas pozostawania J.K. na wolności był zdecydowanie za krótki na dokonanie przez wnioskodawcę jakichkolwiek czynności;

5. błędnym przyjęciu, w następstwie nieprawidłowej oceny dowodów w zakresie żądania przez wnioskodawcę odszkodowania z tytułu sprzedanych nieruchomości, że:

- brak jest związku pomiędzy tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy, a poniesioną stratą w jego majątku, w sytuacji, gdy sprzedaż nieruchomości związana była z aresztowaniem wnioskodawcy oraz istnieje "normalny" związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 k.c. pomiędzy tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy, a poniesioną stratą w jego majątku z tego tytułu;

- nieruchomości należące do wnioskodawcy sprzedane zostały po cenach rynkowych z uwagi na nieprowadzenie przez Urząd Skarbowy postępowania w przedmiocie zaniżenia ich wartości, w sytuacji, gdy powyższe postępowania nie są prowadzone przez organy skarbowe w odniesieniu do wszystkich transakcji zawieranych w formie aktu notarialnego na obszarze jego właściwości, a jedynie są to kontrole wrywkowe;

6. błędnym przyjęciu, w następstwie nieprawidłowej oceny dowodów w zakresie żądania przez wnioskodawcę odszkodowania z tytułu niemożności czerpania pożytków od wpłaconych przez wnioskodawcę kwot poręczenia majątkowego, grzywny i kosztów postępowania, że:

- wnioskodawca nie udowodnił szkody związanej z utraconymi korzyściami z

niemożności czerpania pożytków z uiszczonej grzywny, w sytuacji, gdy wnioskodawca nie mógł swobodnie rozporządzać wskazanymi kwotami oraz czerpać korzyści co stanowiło niewątpliwie szkodę w rozumieniu prawa cywilnego;

7. błędnym przyjęciu, w następstwie nieprawidłowej oceny dowodów w zakresie żądania przez wnioskodawcę odszkodowania z tytułu utraty dochodu wnioskodawcy z najmu, że:

- wypowiedzenie umów najmu przez najemców pozostawało bez związku z tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy w sytuacji, gdy najemcami wnioskodawcy był bank, towarzystwo ubezpieczeniowe oraz S.B. osoba zajmująca się uzbrajaniem śmigłowców i pracująca na rzecz fabryki w Świdniku, a więc instytucje, które nie mogły pozwolić sobie na wynajmowanie pomieszczeń w nieruchomościach stanowiących własność osoby z pierwszych stron gazet, pozostającej w tymczasowym areszcie w związku z zarzutami o charakterze korupcyjnym.

Wszystkie opisane apelacje rozpoznał Sąd Apelacyjny w Lublinie.

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2021 r., sygn. akt II A Ka 330/19:

I. zmieniał zaskarżony wyrok w ten sposób, że kwotę zasądzzonego odszkodowania podwyższył do 187 723 zł, zaś kwotę zadośćuczynienia obniżył do 1 000 000 zł, zasądając jednocześnie wskazane kwoty wraz z ustawowymi odsetkami od 24 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części zaskarżony wyroku utrzymał w mocy;

III. wydatkami postępowania odwoławczego obciążył Skarb Państwa.

Kasacje od wyroku Sądu Apelacyjnego wnieśli obaj pełnomocnicy wnioskodawcy.

Adw. P.K. zaskarżył ten wyrok w całości i zarzucił mu rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść wyroku, a to:

1. art. 457 § 2 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 437 § 1 k.p.k. poprzez odmowę sporządzenia uzasadnienia całego wyroku w sytuacji, gdy Sąd dokonał istotnej zmiany wyroku Sądu I instancji, zaś pełnomocnicy wnioskodawcy złożyli wnioszek o uzasadnienie całego rozstrzygnięcia;

2. art. 442 § 3 k.p.k., art. 458 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 452 § 2 k.p.k., art. 458 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. i

art. 193 § 1 k.p.k. oraz art. 552 § 1 k.p.k. poprzez pominięcie przy rozstrzyganiu wszystkich wiążących wskazań Sądu Najwyższego zawartych w wyroku z dnia 16 października 2019 r. zapadłego w niniejszej sprawie sygn. akt III KK 694/18 i błędne uznanie, że tylko szkody i krzywdy powstałe w czasie izolacji podlegają kompensacji w niniejszym postępowaniu, a następnie nieuwzględnienie wniosków dowodowych zgłoszonych w terminie przez pełnomocników wnioskodawcy, które zmierzały do prawidłowego ustalenia stanu faktycznego, jak również prawidłowej wysokości zadośćuczynienia oraz odszkodowania, w tym niezasadne odstąpienie od przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości oraz biegłych z zakresu finansów i rachunkowości, a oparcie się w tym zakresie na dowolnych ustaleniach własnych oraz Sądu I instancji, co do braku podstaw do uznania, że zbycie określonych składników odszkodowania w istocie nie pozostaje w związku przyczynowym z pozbawieniem wolności wnioskodawcy w sytuacji, gdy szkodą, jako adekwatnym skutkiem zastosowania niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania oraz odbywania kary jest nie tylko szkoda, która powstała w okresie fizycznego pobytu wnioskodawcy w izolacji skoro dla wnioskodawcy skutki związane z tymczasowym aresztowaniem i pobytem w zakładzie karnym rozciągnęły się także na dalszy okres;

3. art. 552 § 1 k.p.k. poprzez przyjęcie, że w sprawie zaistniały podstawy dla obniżenia przyznanego wnioskodawcy zadośćuczynienia i to o kwotę 1 000 000 zł, gdyż wnioskodawca doznał w czasie tymczasowego aresztowania oraz odbywania kary typowych dolegliwości związanych ze stosowaniem tego typu środków w sytuacji, gdy wnioskodawca przed aresztowaniem był osobistością wyjątkową o nieskazitelnej opinii i nietuzinkowej pozycji zawodowej i towarzyskiej, a w konsekwencji krzywdy, dolegliwości i cierpienia których doznał w izolacji, dotknęły go bardziej niż każdego przeciętnego człowieka;

4. art. 552 § 1 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i z art. 410 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie przy wyrokowaniu całego materiału dowodowego zebranego w sprawie, a w konsekwencji nieuwzględnienie złożonego wniosku także w zakresie kwoty 14.625.000 zł w sytuacji, gdy tymczasowe aresztowanie dotknęło osobę szczególną o nietuzinkowej pozycji zawodowej i towarzyskiej, a zebrany w sprawie materiał

dowodowy w szczególności zeznania wnioskodawcy, jego córki P.K., świadka W.P. wskazują na bezpośredni związek izolacji ze zrujnowaniem zdrowia wnioskodawcy, wcześniej niewystępującymi chorobami wnioskodawcy, śmiercią jego rodziców, ostracyzmem towarzyskim i zawodowym wnioskodawcy oraz członków jego rodziny; 5. art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 433 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. poprzez wskazanie w uzasadnieniu okoliczności zupełnie nieistotnych dla rozstrzygnięcia, których Sąd w ogóle nie powinien brać pod uwagę przy orzekaniu, biorąc pod uwagę kierunek orzekania w niniejszej sprawie, a wadliwe rozpoznanie przez Sąd zarzutów apelacji wniesionych od wyroku Sądu Okręgowego, a to przez:

- uznanie, że brak jest podstaw do twierdzenia, że fakt tymczasowego aresztowania wnioskodawcy był przyczyną likwidacji jednostki w której J.K. pełnił funkcję dyrektora;
- błędne uznanie, że wnioskodawca nie zostałby zatrudniony na U. w L. po likwidacji Zarządu [...] w L., pomimo zatrudnienia na U. wszystkich pozostałych pracowników likwidowanej jednostki;
- nienależne skompensowanie dochodu wnioskodawcy;
- uznanie, że wnioskodawcy nie należy się odszkodowanie z tytułu utraconych przez wnioskodawcę dochodów z prowadzonej działalności gospodarczej;
- uznanie, że wnioskodawcy nie należy się odszkodowanie z tytułu pozbawienia go możliwości dysponowania kwotami, które stanowiły uiszczoną przez wnioskodawcę karę grzywny i poręczenie majątkowe;
- uznanie, że wnioskodawcy nie należy się odszkodowanie z tytułu sprzedaży należących do niego nieruchomości poniżej cen rynkowych oraz z tytułu rozwiązanych umów najmu;
- uznanie, że wnioskodawcy nie należy się odszkodowanie z tytułu konieczności uiszczenia podatku dochodowego z uwagi na sprzedaż należących do niego nieruchomości przed upływem 5 lat od daty nabycia;
- uznanie, że wnioskodawcy jako osobie posiadającej gospodarstwo rolne nie należy się odprawa pieniężna z tytułu rozwiązania stosunku pracy;
- uznanie, że wnioskodawcy nie należy się odszkodowanie z tytułu utraconych dochodów z gospodarstwa rolnego za lata 2000 i 2006;

co w konsekwencji doprowadziło do pozbawienia wnioskodawcy części należnego mu odszkodowania i naruszenia zasady pełnej kompensacji szkody wyrażonej w art. 361 § 2 k.c.;

8. art. 458 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. poprzez zaakceptowanie dowolnej oceny dokonanej przez Sąd I instancji, a nadto przez dokonanie własnej oceny ustalonych samodzielnie okoliczności faktycznych z naruszeniem zasad doświadczenia życiowego i prawidłowego rozumowania i błędne przyjęcie, że:

- likwidacja Z. [...] w L. była efektem zaplanowanego procesu i określonych zmian ustrojowych;
- wnioskodawca nie otrzymałby zatrudnienia na U. w L.;
- z zeznań świadka M.H. nie wynika, aby areszt wnioskodawcy miał wpływ na likwidację Zarządu [...] w L..

Natomiast adw. K.P., która także zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w całości zarzuciła:

rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia pod postacią:

1. art. 457 § 2 k.p.k., art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. poprzez niewypowiedzenie się przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku o reformatoryjnym charakterze przyczyn, dla których Sąd uznał zarzuty i wnioski apelacji zawarte w apelacji oskarżyciela publicznego za zasadne, co miało szczególne znaczenie dla zapadłego rozstrzygnięcia w zaskarżonym zakresie, w sytuacji, gdy pełnomocnik wnioskodawcy złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia całości wyroku, a tym samym doszło do sporządzenia uzasadnienia wyroku w sposób nie odpowiadający wymaganiom zawartym w przepisach, co podważa konstytucyjną zasadę dwuinstancyjności postępowania karnego i w konsekwencji czyni tylko formalnym prawo strony poddania rozstrzygnięcia Sądu I instancji rzeczywistej, a nie tylko pozornej kontroli odwoławczej;

2. art. 442 § 2 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. poprzez nierozważenie przy ponownym rozpoznaniu niniejszej sprawy przez Sąd Apelacyjny w Lublinie zapatrywań prawnych i wskazań co do dalszego postępowania zawartych w wyroku Sądu Najwyższego z 16 października 2019 r. wydanym w sprawie oznaczonej sygnaturą III KK 694/18 wiążących dla Sądu, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania,

związanych z możliwością skutecznego dochodzenia odszkodowania oraz zadośćuczynienia przez wnioskodawcę w aspekcie konieczności rozważenia zarzutów wszystkich apelacji z uwzględnieniem wskazań i zapatrywań Sądu Najwyższego;

3. art. 552 § 1 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k. i art. 518 k.p.k. poprzez przyjęcie przy ponownym rozpoznaniu niniejszej sprawy przez Sąd Apelacyjny w Lublinie, że wnioskodawca może domagać się w niniejszym postępowaniu jedynie odszkodowania oraz zadośćuczynienia za szkody, których skutki nastąpiły wyłącznie w okresie trwania tymczasowego aresztowania oraz odbywania kary przez wnioskodawcę;

4. art. 442 § 2 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k. i art. 518 k.p.k. oraz art. 445 § 1 k.c., poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na obniżeniu należnego wnioskodawcy zadośćuczynienia i zasądzenia na jego rzecz rażąco zaniżonej kwoty zadośćuczynienia, która realnie nie rekompensuje krzywd wynikających z zastosowania tymczasowego aresztowania oraz pozbawienia wolności, bowiem nie uwzględnia wszystkich szkód, które dotknęły wnioskodawcę, a przy jej ustaleniu nie uwzględniono skutków wykraczających poza moment zwolnienia wnioskodawcy z aresztu i zakładu karnego oraz nie wzięto pod uwagę oddziaływania niesłusznego pozbawienia wolności na osobistą sytuację życiową, zdrowotną oraz aktualny status społeczny i zawodowy wnioskodawcy;

5. art. 552 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k. oraz art. 518 k.p.k. poprzez wadliwe przyjęcie, że istnieją podstawy do obniżenia przyznanego wnioskodawcy zadośćuczynienia i pominięcie relewantnych dla ustalenia rozmiaru krzywdy właściwości osobistych wnioskodawcy, w szczególności jego statusu majątkowego, sytuacji zawodowej i rodzinnej oraz warunków, w jakich przebywał wnioskodawca w czasie stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania oraz odbywania kary pozbawienia wolności, co doprowadziło do zasądzenia odszkodowania w kwocie rażąco niskiej, przedstawiającej wręcz symboliczne znaczenie dla wnioskodawcy, a zatem kwoty, która nie kompensuje poniesionej przez wnioskodawcę szkody niemajątkowej;

6. art. 7 k.p.k. i art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 435 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., a także art. 366 § 1 k.p.k., poprzez wadliwe rozpoznanie przy ponownym

rozpoznaniu niniejszej sprawy przez Sąd Apelacyjny w Lublinie zarzutów apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy adwokata K.P. od wyroku Sądu Okręgowego w zakresie niewłaściwego zastosowania art. 361 § 1 i 2 k.c., a to przez uznanie, że:

- a. brak jest podstaw do twierdzenia, że fakt tymczasowego aresztowania wnioskodawcy był przyczyną likwidacji Zarządu [...] w L., jednostki w której J.K. pełnił funkcję dyrektora;
- b. wnioskodawca nie zostałby zatrudniony na U. w L. po likwidacji Z. [...] w L., pomimo zatrudnienia na U. w L. wszystkich pracowników likwidowanej jednostki;
- c. należało ograniczyć wysokość należnego wnioskodawcy odszkodowania z tytułu zatrudnienia w Z. [...] w L. na okres do likwidacji Z. [...] w L.;
- d. wnioskodawca realnie wydatkował na swoje comiesięczne utrzymanie kwotę 2200 zł, nie zaś 1100 zł, co doprowadziło do nienależnego skompensowania dochodu wnioskodawcy;
- e. wnioskodawcy nie należy się odszkodowanie z tytułu utraconych przez wnioskodawcę dochodów z prowadzonej działalności gospodarczej;
- f. wnioskodawcy nie należy się odszkodowanie z tytułu pozbawienia go możliwości dysponowania kwotami, które stanowiły uiszczoną przez wnioskodawcę karę grzywny i poręczenia majątkowe;
- g. wnioskodawcy nie należy się odszkodowanie z tytułu sprzedaży należących do niego nieruchomości poniżej cen rynkowych oraz z tytułu rozwiązanych umów najmu oraz braku możliwości wynajęcia lokali;
- h. wnioskodawcy nie należy się odszkodowanie z tytułu konieczności uiszczenia podatku dochodowego z uwagi na sprzedaż należących do niego nieruchomości przed upływem 5 lat od daty nabycia;
- i. wnioskodawcy jako osobie prowadzącej gospodarstwo rolne o powierzchni użytków rolnych powyżej 5 ha przeliczeniowych nie należy się odprawa pieniężna z tytułu rozwiązania stosunku pracy;
- j. wnioskodawcy nie należy się odszkodowanie z tytułu utraconych dochodów z gospodarstwa rolnego za lata 2000 i 2006 co naruszyło zasady dokonywania ustaleń w oparciu o art. 7 k.p.k. i w konsekwencji

doprowadziło do pozbawienia wnioskodawcy części należnego mu odszkodowania i naruszenia zasady pełnej kompensacji szkody, wyrażonej w art. 361§ 2 k.c.

7. art. 458 k.p.k. w zw. z art. 433§ 1 k.p.k. w zw. z art. 452§ 2 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 193 § 1 k.p.k. poprzez niezasadne odstępianie od przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych z zakresu wyceny nieruchomości oraz biegłych z zakresu finansów i rachunkowości, a oparcie się w tym zakresie na dowolnych ustaleniach Sądu I instancji, co do "braku podstaw do uznania, że określone składniki odszkodowania w istocie pozostają w związku przyczynowym z tymczasowym aresztowaniem" oraz, że : "okoliczność, które to dowody miałyby wykazać pozostają bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie" tj. poczynienie przez Sąd ustaleń wymagających wiedzy specjalnej bez powołania biegłych w tym przedmiocie, podczas, gdy szkodą, jako adekwatnym skutkiem zastosowania niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, jest nie tylko szkoda, która powstała w okresie fizycznego pobytu wnioskodawcy w areszcie zaś skutki z tym związane rozciągały się także na dalszy okres;

8. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i art. 458 k.p.k. poprzez zaakceptowanie dowolnej oceny dokonanej przez Sąd I instancji, a nadto przez dokonanie własnej oceny ustalonych samodzielnie okoliczności faktycznych z naruszeniem zasad doświadczenia życiowego i prawidłowego rozumowania poprzez błędne przyjęcie, że:

a. wcześniejsza likwidacja jednostek o statusie tożsamym z Zarządem [...] w L. była efektem podejmowanych ogólnie decyzji o zamykaniu tego typu działalności poczynając już od lat 90,

b. wnioskodawca nie otrzymałby zatrudnienia na U. w L. i nie byłby zainteresowany zatrudnieniem w tej jednostce,

c. z zeznań świadka M.H. nie wynika, aby aresztowanie wnioskodawcy miało wpływ na likwidację Z. [...] w L. oraz nie został na niego nałożony obowiązek zatrudnienia pracowników na U. w L.;

d. nic nie stało na przeszkodzie, aby w czasie likwidacji Z. [...] w L., która rozpoczęła się od 12 kwietnia 2001 r. i trwała do 31 października 2002 r. wnioskodawca porozumiał się z M. H. o możliwości jego dalszego zatrudnienia,

e. Z. [...] w L. został zlikwidowany ostatecznie 31 października 2002 r.,

f. z zeznań świadka E.W. nie wynika, aby aresztowanie wnioskodawcy miało wpływ na zaprzestanie prowadzenia przez niego działalności gospodarczej,

g. córka wnioskodawcy udała się do notariusza (p. D.) i dowiedziała się, że należy pozbyć się całego majątku, bo istnieje groźba zajęcia go w toku postępowania karnego, zaś przyczyną wyzbywania się przez wnioskodawcę kolejnych składników majątku był nie tymczasowy areszt czy pozbawienie wolności, ale groźba zajęcia składników majątku,

h. wnioskodawca w toku postępowania karnego nie wskazywał, aby czerpał korzyści z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym, nie wskazywał aby był w ogóle właścicielem gospodarstwa rolnego czy tam pracował.

Autorzy obu kasacji wniesli o uchylenie zaskarżonego nimi wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasacje prokurator wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje pełnomocników wnioskodawcy okazały się zasadne. Tak bowiem tylko można ocenić pierwsze zarzuty obu tych kasacji. Równocześnie zaistniała w sprawie określona sytuacja procesowa sprawiła, że rozpoznanie tych zarzutów kasacji było wystarczające do uznania konieczności uwzględnienia tych nadzwyczajnych skarg i – w rezultacie – do uchylenia zaskarżonego nimi wyroku oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w celu przeprowadzenia raz jeszcze kontroli instancyjnej wyroku Sądu Okręgowego w związku z apelacjami wniesionymi od niego przez prokuratora oraz pełnomocników wnioskodawcy. Co najmniej przedwcześnie okazało się bowiem rozpoznanie pozostałych zarzutów tych kasacji, co oznacza, iż zaistniały przesłanki wskazane w art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. do takiego ograniczenia ich rozpoznania.

Nadmieniona już oczywista zasadność przywołanych pierwszych zarzutów obu kasacji jest następstwem uznania rażącego naruszenia przez Sąd Apelacyjny przepisu art. 457 § 2 k.p.k., które polegało na odstąpieniu od sporządzenia uzasadnienia wydanego wyroku w części reformatoryjnej i tym samym nieuwzględnieniu wniosków pełnomocników o sporządzenie tego uzasadnienia w odniesieniu do całej jego treści. Przy czym – co niezmiennie istotne dla oceny tych

zarzutów – ta odmowa sporządzenia w takiej formule uzasadnienia zaskarżonego wyroku nastąpiła w sytuacji, gdy uwzględniając apelację prokuratora, Sąd Apelacyjny zdecydował się obniżyć o połowę wysokość przyznanego wnioskodawcy zadośćuczynienia i zmienić jego wysokość z 2 000 000 zł, do kwoty 1 000 000 zł. Drastyczność zmiany rozstrzygnięcia co do wysokości przyznanego wnioskodawcy zadośćuczynienia jest więc niewątpliwa, tak jak bezsporne jest znaczenie przyczyn tego rozstrzygnięcia dla podjęcia przez wnioskodawcę próby możliwości zakwestionowania jego poprawności poprzez nadzwyczajny środek zaskarżenia, którym jest kasacja. Nie ulega wszak wątpliwości, że stosownie do treści art. 457 § 2 k.p.k., jeżeli sąd zmienia lub utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy, uzasadnienie sporządza się na wniosek strony, chyba że zostało złożone zdanie odrębne. Odpowiednio stosuje się przy tym przepisy art. 422 k.p.k. oraz art. 423 k.p.k., co do sposobu i terminu składania wniosku o uzasadnienie i sporządzenia uzasadnienia przez sąd i jego doręczenia wnioskodawcy. Pełnomocnicy wnioskodawcy J.K. złożyli wnioski o uzasadnienie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego wskazując, że domagają się sporządzenia uzasadnienia tego orzeczenia w całości. Tymczasem Sąd Apelacyjny tego żądania nie uwzględnił i poprzestał na sporządzeniu uzasadnienia wyroku tylko w tym zakresie, który odnosił się do apelacji pełnomocników wnioskodawcy, powołując się przy tym błędnie na przepis art. 457 § 2 k.p.k. oraz na to, że „prokurator nie złożył wniosku o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem”. Postąpienie takie jednak uznać trzeba za naruszenie tegoż przywołanego przepisu, które nadto, w stwierdzonych w sprawie okolicznościach, miało charakter rażący, albowiem objęło tą część orzeczenia Sądu odwoławczego, w której tak zdecydowanie rozstrzygnięto na niekorzyść wnioskodawcy zmniejszając wysokość przyznanego mu przez Sąd Okręgowy zadośćuczynienia o połowę, a kwotowo ta różnica stanowiła aż 1 000 000 zł. Tymczasem poza uprawnionym sporem musi pozostawać to, że z treści art. 457 § 2 k.p.k. i owych odpowiednio stosowanych przepisów (art. 422 k.p.k. i art. 423 k.p.k.) nie wynika aby spoczywający na sądzie obowiązek sporządzenia uzasadnienia wyroku na wniosek strony ograniczony był tylko do tej części orzeczenia, która została wydana w wyniku rozpoznania wniesionego przez tę stronę środka zaskarżenia. Słusznie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 stycznia 2022 r., wydanym

w sprawie III KK 245/21, stwierdził, że: „W istocie jest wręcz przeciwnie. To strona postępowania karnego, a nie sąd określa zakres zaskarżenia orzeczenia, a także to strona, a nie sąd określa w jakim zakresie korzysta z prawa do uzyskania wydanego wyroku. Może żądać uzasadnienia jedynie w określonej części, ale także w całości. Wynika to wprost z art. 457 § 2 k.p.k. w zw. z art. 422 § 2 k.p.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2018 r., III KK 226/17 oraz wyrok z 18 grudnia 2018 r., III KK 539/17). Jedynym oczywistym ograniczeniem jest to wynikające z zakresu orzekania sądu, a zatem żądanie sporządzenia uzasadnienia nie może przekraczać zakresu orzekania sądu odwoławczego, tj. granic przeprowadzonej i mającej być przeprowadzoną w granicach prawidłowego postępowania apelacyjnego kontroli odwoławczej”. Stąd nie ulega wątpliwości, że Sąd Apelacyjny, odmawiając pełnomocnikom wnioskodawcy sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego wyroku w całości, rażąco uchybił przepisowi art. 457 § 2 k.p.k. Należało zatem tylko, rozważając czy może to stanowić podstawę kasacji, ocenić następstwa tego naruszenia przepisu, skoro dopiero stwierdzona możliwość jego istotnego wpływu na treść wyroku nadawałaby temu uchybieniu charakter takiej podstawy. Ocenę tę należało przeprowadzić z uwzględnieniem tak realiów procesowych tej konkretnej sprawy, jak też i normatywnych uwarunkowań odnoszących się do standardów kontroli odwoławczej i związanych z tym uprawnień uczestników postępowania, w toku którego jest ona dokonywana. Nie ulega wątpliwości, że Sąd Apelacyjny w sporządzonym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odnosił się do wysokości zasądzanego przez Sąd Okręgowy wnioskodawcy zadośćuczynienia, wskazywał dlaczego uznał je za rażąco zawyżone, podawał okoliczności, które miały wpływ na jego, w tym zakresie, oceny, przy czym czynił to w związku z apelacją pełnomocnika wnioskodawcy adw. P.K., który to domagał się zasądzenia jego w dochodzonej wysokości, tj. nadto w kwocie 14 625 000 zł.(k. 12 – 17). Rozważając czy ta argumentacja mogłaby uprawniać wnioskowanie o tym, że pomimo niesporządzenia w całości uzasadnienia wyroku na wniosek pełnomocników wnioskodawcy, to sporządzenie go w taki sposób wystarczy do uznania, że to omawiane uchybienie Sądu Apelacyjnego nie mogło mieć istotnego wpływu na treść zaskarżonego wyroku, a tym samym stanowić skuteczną podstawę kasacji, należy stanowczo odpowiedzieć, że nie. Przede wszystkim dlatego, że prokurator, domagając się w złożonej na

niekorzyść wnioskodawcy apelacji „znacznego obniżenia kwoty zasądzzonego na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia za doznaną krzywdę”, wskazał na konkretne okoliczności, które – w jego ocenie – miały świadczyć o tym, że zadośćuczynienie zostało przyznane wnioskodawcy w rażąco zawyżonej kwocie. W ramach tej argumentacji twierdził m.in. że „wnioskodawca nie wykazał, aby w okresie jego przebywania w izolacji doszło do jakichś szczególnych wydarzeń, które spotęgowały jego cierpienia (...) aby w okresie stosowania tymczasowego aresztowania, jak również odbywania kary pozbawienia wolności nie znajdował się w sytuacji dramatycznie trudniejszej od innych osób pozbawionych wolności (...) pobyt w ZK nie stanowił dla wnioskodawcy duży ciężar przeżyć (...) nie sposób się zgodzić ze stanowiskiem odnośnie wymiaru krzywdy jakiej doznał wnioskodawca podczas jego zatrzymania, które odbyło się w obecności innych osób jak również zainteresowania ze strony mediów”. Nadto prokurator stwierdził, że „ostracyzm środowiskowy wnioskodawcy, negatywne komentarze prasowe były wynikiem nie samego tymczasowego aresztowania i odbywania przez niego kary pozbawienia wolności, lecz przede wszystkim prowadzonego postępowania” (k. 6-7 apelacji). Do wszystkich tak podnoszonych przez prokuratora argumentów Sąd Apelacyjny – w części uzasadnienia wyroku, którą sporządził - nie odniósł się w sposób, który czyniłby zadość wymogom art. 457 § 3 k.p.k. Zauważyć też należy, iż dokonując takiej weryfikacji kwoty zasądzzonego wnioskodawcy zadośćuczynienia i czyniąc to na jego niekorzyść w wyniku rozpoznania apelacji prokuratora, Sąd ten mógł jedynie poruszać się w obrębie tych okoliczności, które z taką intencją zostały przez niego podniesione w apelacji. Tymczasem, wbrew stanowisku zawartym w apelacji o braku „szczególnych wydarzeń”, Sąd Apelacyjny jednak przyjął, iż takie „szczególne względy” zaistniały i stanowiły je „fakt zatrzymania wnioskodawcy w miejscu publicznym, w obecności szeregu znanych osobistości Lublina, w sposób spektakularny (...) znalazł się on w centrum zainteresowania medialnego, doznał wzmocnionego ostracyzmu, był osobą o relatywnie wysokiej i ugruntowanej pozycji zawodowej, finansowej i towarzyskiej, w konsekwencji skutki izolacji miały istotnie szerokie reperkusje w wielu dziedzinach jego życia, stresogenny był przebieg postępowania w przedmiocie tymczasowego aresztowania”. Nadto uznał, że jako „okoliczność podwyższającą wymiar zadośćuczynienia muszą zostać poczytane

konsekwencje dla zdrowia, których doznał w wyniku izolacji”. W tym stanie rzeczy z treści sporządzonego przez Sąd Apelacyjny uzasadnienia nie można w sposób pewny ustalić dlaczego pomimo przyznania szczególnego charakteru znacznej części skutków izolacji wnioskodawcy i uczynienia tego w sytuacji, w której prokurator taki charakter tych następstw *in genere* negował, Sąd Apelacyjny jednak zdecydował się obniżyć owo zadośćuczynienie i to w związku z apelacją prokuratora. W tej sytuacji nie można było przyjąć aby wspomniane uchybienie Sądu odwoławczego wyrażające się w zaniechaniu sporządzenia w całości uzasadnienia zaskarżonego wyroku, nie mogło mieć istotnego wpływu na jego treść. Tym bardziej, gdy się zważy na oczywisty fakt, iż akceptowanie tego typu zaniechań byłoby niewątpliwie antygwarancyjne, sprzeczne z regułami rzetelnego postępowania, stanowiąc w istocie pozbawienie konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji), albowiem każda strona postępowania ma prawo do znajomości motywów rozstrzygnięcia wydanego przez sąd w jej sprawie. Zwłaszcza jeżeli postąpiła tak jak *in concreto*, a więc skorzystała z tego uprawnienia w sposób przewidziany obowiązującymi przepisami (składając wnioski o uzasadnienie wyroku w całości), a uczyniła to wówczas, gdy Sąd, uwzględniając apelację prokuratora, pomniejszył o połowę kwotę przyznanego jej przez sąd I instancji zadośćuczynienia. Stąd też należało uznać zasadność pierwszych zarzutów kasacji obu pełnomocników wnioskodawcy i poprzestać na tym, bowiem było to wystarczające do rozpoznania kasacji. Nie ulega wszak wątpliwości, że wskazywane w pozostałych zarzutach tych skarg okoliczności mogące wpływać na sposób oceny zasadności decyzji sądu w zakresie ustalenia zaistnienia przesłanek kreujących przyznanie wnioskodawcy zadośćuczynienia oraz odszkodowania, jak też ich wysokości są na tyle ze sobą wzajemnie powiązane, iż brak jest możliwości ich jednoznacznego i kategorycznego rozdzielenia. To czyniło koniecznym uchylenie wyroku w całości bez potrzeby odnoszenia się do pozostałych zarzutów kasacji.

Ponownie dokonując kontroli instancyjnej wyroku Sądu Okręgowego, należy przede wszystkim w sposób rzetelny, uwarunkowany nie tylko samą treścią rozpoznawanych skarg odwoławczych, ale przede wszystkim treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, ocenianego w sposób spełniający rygory jej akceptacji, rozważyć zasadność poszczególnych zarzutów apelacji, mając przy tym

też na uwadze

poczynione w toku kolejno przeprowadzonych postępowań odwoławczych ustalenia, jak też treść zapadłych w nich rozstrzygnięć i środków odwoławczych będących ich przedmiotem oraz wskazane w nich kierunki zaskarżenia. Równocześnie, kierując się intencją przeprowadzenia tych czynności w sposób spełniający wymogi rzetelnej kontroli odwoławczej, Sąd Najwyższy uznaje za zasadne zauważyć potrzebę podjęcia w jej toku także następujących działań:

1. rozważenia (czego zabrakło w uzasadnieniu zaskarżonego kasacjami wyroku) wszystkich tych okoliczności, które przywołał poprzednio rozpoznając sprawę Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 października 2019 r., III KK 694/18 (s.18) dotyczących stwierdzonej przez ten Sąd „konieczności poddania analizie okoliczności podnoszonych przez wnioskodawcę w kontekście dochodzonego odszkodowania”. W szczególności Sąd Najwyższy zauważył, że „nie wyjaśniono, czy efektem tymczasowego aresztowania wnioskodawcy był również brak możliwości podjęcia pracy zarobkowej po odzyskaniu przez niego wolności, a tego rodzaju skutek pozostawał w bezpośrednim związku przyczynowym z uprzednim jej pozbawieniem. Obowiązkiem sądu było ustalenie, czy po opuszczeniu aresztu śledczego wnioskodawca miał trudności ze znalezieniem pracy, a jeśli tak, przez jaki okres występował związek przyczynowy tego faktu z niesłusznym pozbawieniem wolności”. Nadto dalej Sąd Najwyższy stwierdził, iż „podobnie dowolne i arbitralne jest stanowisko Sądu Okręgowego, że: „Z uwagi na fakt, iż w momencie zgłoszenia się do odbycia kary przez niego nie powstała z tytułu utraty wynagrodzenia szkoda, która mogła by być zrekompensowana w trybie art. 552§ 1 k.p.k.”. Rzecz bowiem w tym, że nie przedstawiono żadnych argumentów na wykazanie, iż w konkretnym okresie (niekoniecznie przez cały czas po uchyleniu tymczasowego aresztowania) pozostawania przez wnioskodawcę bez zatrudnienia, okoliczność ta nie pozostawała w bezpośrednim związku z wcześniejszym zastosowaniem izolacyjnego środka zapobiegawczego” (s. 20 uzasadnienia wyroku). Zauważyć nadto należy, iż rozważając te okoliczności powinno się mieć na względzie także i treść informacji zawartej w opinii sądowo-lekarskiej dotyczącej stanu zdrowia

wnioskodawcy z dnia 10 listopada 2016 r. biegłego A.S. o sporządzeniu przez lekarza w dniu 25 stycznia 2002 r. (a więc niebawem po uchyleniu tymczasowego aresztowania) wniosku o przyznanie J. K. renty z powodu „choroby niedokrwiennej serca, nadciśnienia tętniczego i zaburzeń rytmu serca”, przy czym tę chorobę wieńcową stwierdzono u niego (jeszcze) w 1998 r., na 2 lata przed jego zatrzymaniem. (k.351). W tej sytuacji istnieje oczywista potrzeba ustalenia czy wnioskodawca otrzymał w związku z tym wnioskiem rentę, z jakiego tytułu i jakiego rodzaju oraz (ewentualnie) do kiedy na tej rencie pozostawał. To ustalenie może mieć pierwszorzędne znaczenie dla stwierdzenia czy rzeczywiście poszukiwał pracy po uchyleniu aresztu i czy był w ogóle zdolny do jej wykonywania. Przytoczona treść opinii obrazująca stan zdrowia wnioskodawcy po uchyleniu aresztu, jak też i przed jego tymczasowym aresztowaniem, może mieć też znaczenie dla rozważań dotyczących następstw pozbawienia wolności w jego stanie zdrowia;

2. rozważenia okoliczności zbycia przez wnioskodawcę nieruchomości przy ul Junoszy z uwzględnieniem pełnej treści zeznań K.R. (k.326), która odkupiła udział w tej nieruchomości od wnioskodawcy i zawartych w nich twierdzeń o uiszczonej przez nią cenie i powodów dla których do tej sprzedaży doszło;
3. ustalenia kiedy został w U. zatrudniony „odrębny dyrektor do spraw inwestycji” o którym mowa na s. 6 uzasadnienia zaskarżonego w niniejszym postępowaniu wyroku;
4. rozważenia, czy w zaistniałym w sprawie układzie procesowym i treści wniesionych w niej dotychczas apelacji oraz kasacji wobec wnioskodawcy powinny być skompensowane dochody w sposób przez Sądy orzekające dokonany, czy też brak jest ku temu podstaw, stosownie do m.in. stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 10 maja 2024 r., III KK 354/23. OSN 2024, z. 10, poz.50).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji.

Małgorzata Gierszon Piotr Mirek Andrzej Tomczyk

[WB]

r.g.